

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznika. — Inzerati do 80 petič vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inzerati petič vrst a Din 4.— Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopis se ne vračaja.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica šte. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101, SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Konferenca balkanskih držav:

Poglobitev sodelovanja z Bolgarijo

Bolgarija se je prepričala, da Balkanska zveza ni naperjena proti njej, ker je njena najiskrenejša želja ustvariti mednarodno prijateljstvo in solidarnost

Bukarešta, 20. febr. Snoči ob 21.45 je prispel v Bukarešto turški minister za zunanje zadeve Saradzoglu s spremstvom. Na postaji so ga sprejeli zunanji minister Gafencu, višji uradniki zunanjega ministrstva ter člani turškega poslanstva. Ob 22.18 je s posebnim vlakom prispel predsednik grške vlade Metaxas. Na postaji so ga sprejeli podpredsednik vlade Calinescu, zunanji minister Gafencu ter osebje grškega poslanstva. Z istim vlakom je prispel jugoslovanski zunanji minister Cincar-Marković s spremstvom, ki so ga sprejeli minister za zunanje zadeve Gafencu, jugoslovanski veleposlanik Dučić in uradniki veleposlanstva. Jugoslovanski zunanji minister Cincar-Marković je ob svojem prihodu v Bukarešto izjavil predstavnikom rumunskega tiska, da je zelo vesel, ker je prišel v Rumunijo, ki je toliko napredovala za vladanja Karola II. in ker se bo lahko seznanil s članji rumunske vlade. Konferenca Balkanske zveze bo nov

člen v dolgi verigi iskrenega in pristranskega prijateljstva, ki veže Rumunijo in Jugoslavijo.

Temelj miru na Balkanu

Bukarešta, 20. febr. e. Vsi rumunski listi poudarjajo velik pomen sedanje konferen- ce stalnega sveta Balkanske zveze, ki se je sestel po spremembi vlad v Turčiji, Rumuniji in Jugoslaviji in po imenovanju novih zunanjih ministrov v teh državah. Pred- vsem naglašajo, da je bila po zadnjem se- stanku stalnega sveta Balkanske zveze v Ankari cela vrsta važnih mednarodnih do- godkov, napram katerim mora Balkanska zveza zavzeti svoje stališče. Prav tako po- udarjajo, da so na Balkansko zvezo ob pri- liki njene ustanovitve gledali v ostali Evro- pi z nezaupanjem, vendar pa ji je uspelo, da se je utrdila kot sredstvo miru na Bal- kanu, tako da je lahko za zgled ostali Evro-

pi. Zatrjujejo, da je Bolgarija, ki je dole- ž s precejšnjo rezervo gledala na Balkansko zvezo, sklenila, da poglobi svoje stike z nje- nimi članicami, ker se je naposled prepri- čala, da Balkanska zveza ni naperjena pro- ti njej in da je sredstvo najiskrenejše želje ustvariti mednarodno bratstvo in solidarnost. Rezultat tega je bil tudi solunski pakt, ki predstavlja prvi pomemben korak za konsolidacijo Balkana. Balkanski sporazum je nastal spontano na podlagi skupnih in- teresov balkanskih držav, in je kljub vsem mednarodnim dogodkom in pretreslajem ostal trden ter je danes pomemben med- narodni faktor v južno vzhodnem delu Evrope. Balkanski sporazum ne temelji sa- mo na političnih zvezah med Jugoslavijo, Rumunijo, Grško in Turčijo, temveč tudi na širokem gospodarskem, socialnem, kul- turnem in moralnem sodelovanju teh držav.

Izjava Kuseivanova

Carigrad, 20. febr. e. Bolgarski min. predsednik in zunanji minister Kuseiva- nov je podal predstavniku carigradskega lista »Džumhurieta«, ki je potoval v Bu- karešto, izjavo, v kateri poudarja velik pomen skupne obrambe balkanskih držav. Rekel je: »Mi gojimo prijateljska čustva napram vsem sosedom. Prijateljstvo s sosedno Turčijo je najstarejše in najjačje. Tako združene balkanske države ne morejo biti več orodje tujih sil in se kot take spuščati v politične pustolovščine. S takim nazi- ranjem o obrambi svoje posesti je postala misel balkanskega pakta realna. Ta pogoj balkanskega pakta najiskrenejše priznava- mo. V takih prijateljskih odnosih ni dvoma, da se bo s časom tudi naš narod znašel v tem sporazumu. V atmosferi prijatel- stva in s temi iskrenimi željami se že se- daj prištevamo zraven.

Politični obzorik

Kam plovemo?

Skerbčev »Gorenjec« je priobčil v svoji zadnji številki to-le beležko: »Katoliška javnost iz Kranja apelira na kranjsko me- stno občino, da se izvrše nekatere spre- membe v imenovanju cest v našem mestu. Med te ceste spada brez dvoma Tyrševa cesta. Če vemo, kaj pomenja Tyrš že za brate Čeha s svojo pogubno svobodomiseln- o ideologijo, s svojim izrazito protikatoli- ško usmerjenim delovanjem, ki so se ga oprijeli vsi njegovi bratje, s svojo vzgojo, ki je privedla češki narod na rob propada, potem je naša dolžnost, da preprečimo ma- nifestiranje protikatoliških idej tudi s tem, da se imenujejo ceste po ljudeh, ki nimajo razen negativnih zaslug za nas Slovence prav nobenih drugih zaslug, ki so celo nam proglasili po svojih bratih kulturnoobno- razpoloženje. Ceste naj se imenujejo po zaslužnih narodno zavednih možeh. Da so gospodje pri izbiranju imen našli tudi Tyr- ševa, je to zanje lepo izpričevalo in misli- mo, da se ne bodo razburjali, če jim bomo včasih povedali tudi resnico o obraz...«

Istih misli je tudi listič »Mi Bežigracje« P. Kazimira Zakrajška v Ljubljani, ki pod zaglavjem »Dunajska cesta« piše: »Za nas Bežigracje je pa ta cesta, ki se popolnoma po nepotrebnem pri mestni meji nadene češko ime — Tyrševa — (sam Bog ve, za- kak?) — še posebno važna...«

Človek res ne ve, ali bi se jezil, ali se smejal taki zarukanosti!

Novopoganstvo — na Poljskem

Posnemamo po klerikalni »Hrvatski stra- žici« »Kapa«, poljska katoliška časopisna agencija, kakor tudi pastirsko pismo lvov- skega nadškofa Twardowskega opozarja poljsko javnost na novopoganski pokret, ki se v zadnjem času v neverjetno velikem obsegu širi na Poljskem. Na Poljskem je namreč več skupin, ki so poleg radikalno nacionalističnih gesel postavile sebi za cilj, da s vsemi sredstvi širijo novopoganske ideje po kult mnogobojstva in staroslov- skih obredov. Najbolj znana in očitno tu- di najvplivnejša izmed teh skupin je orga- nizacija »Zadruga«. To je osnovala skupina novopoganskih ideologov, ki so našli zgled in svoj vzor v sličnem pokretu v Nemčiji. »Zadruga« izdaja svoje glasilo, ki izhaja vsak mesec. V vsaki številki je polno na- padov na krščanstvo, na dogme Kristusovih naukov in na dostojanstvenike katoliške cerkve. Cenzura postopa proti glasilu »Za- druga« naravnost s rokami. V času bo- žičnih praznikov so »zadrugarje« prvič jav- no nastopili s svojimi obredi, zasnovanimi na staroslovanski tradiciji, vendar pa so na- leteli na odpor vernikov. Druga skupina, ki je zelo sorodna »Zadrugi«, ali je v svojih nazorih zmernejša, se imenuje »Kra- ka«, osnoval pa jo je na Poljskem dobro znan slikar in kipar Stanislaw Szukalski. Tretja skupina spoznavalcev novopoganskega gi- banja so komunisti, ki na ta način širijo svoja socialna in politična gesla. V zad- njem času se je ta novopoganski pokret jel, tako zatrjujejo, nevarno širiti po poljskih vaseh, kjer je dobil mnogo pristaev. Prav to dejstvo je napotilo lvovskega nadškofa Twardowskega, da je izdal posebno pas- tirsko pismo, v katerem razpravlja o tem no- vopoganskem pokretu in ga ostro obsoja.

Senator dr. Drago Marušič

Bivši ban dr. Drago Marušič je bil v se- natu izvoljen v administrativni odbor, kar p- riča, da se je tudi on odločil podpirati Cvetkovičev vlad v njenem stremeljenju, da izvrši vse priprave za sporazum s Hrvati.

Procesi proti članom Železne garde

Bukarešta, 20. febr. e. Vojno sodišče v Bukarešti bo najbrže že danes izreklo so- dobo v procesu zoper teroristično družbo Že- lezne garde, katere namen je bil oropati tresorje Narodne banke in finančnega mi- nistrstva, denar pa porabiti za teroristične organizacije. Prav tako bo tudi zaključen proces proti družbi, katere namen je bil s vžigalnimi bombami in plamenicami po- vzročiti požare v javnih poslopih v Bu- karešti, da bi nastalo paniko izrabila Želez- na garda za polastitev oblasti. V obeh pro- cesih pričakujejo najstrožje obsodbe.

Priprave za Lebrunov obisk v Londonu

London, 20. febr. AA. Francoski velepo- slanik Corbin je odpotoval nenasdoma v Pa- riz. Ker so se v zvezi s tem v javnosti ši- rili razni komentarji, je objavilo francosko veleposlanstvo poročilo, da je odpotoval v Pariz le z namenom, da se dogovori s fran- cosko vlado o pripravah za obisk predse- dnika republike Lebruna v Londonu.

Borzna poročila.

Carib, 20. februarja. Beograd 10, Paris 11.67, London 20.655, New York 440.625, Bruselj 74.275, Milan 23.175, Amsterdam 236.25, Berlin 176.75, Praga 15.075, Var- šava 83.12, Bukarešta 2.37.

Nova revizija čsl. mej?

Za vzpostavitev direktne železniške zveze med Podkarpattjem in ostalim čsl. ozemljem

LONDON, 20. febr. e. »Daily Express« poroča, da se v Berlinu pripravlja re- vizija češkoslovaško-madžarske meje, ki je bila določena po dunajski arbi- trazi. Po tem načrtu bi Češkoslovaška odstopila okolico Nitre in mesto Nitro, Madžarska pa bi odstopila češkoslova- škí koridor, ki se razteza zapadno od Nitre do Komarna, in bi Češkoslovaški na ta način omogočila boljšo zvezo z

Dunavom. Zatrjujejo tudi, da skuša nemška vlada pregovoriti Madžarsko, da bi Češkoslovaški odstopila Košice, Užhorod in Mukačevo zaradi vzpostavi- vite normalne železniške zveze Pod- karpatske Rusije z ostalo Češkoslova- ško. V tem primeru bi rumunski petro- lski lahko prevažali do Bratislave, od tam pa s posebnimi ladjami po Duna- vu in Nemtijo.

Roosevelt pričakuje nove zapletljaje?

Zaradi vznemirljivih vesti iz Evrope bo skrajšal svoje nadziranje pomorskih manevrov

London, 20. febr. e. Po vesteh agencije »Associated Press« a Floride službeno po- ročajo, da se bo predsednik Roosevelt v krat- kem vrnil v Washington zaradi najnovejših poročil o dogodkih v svetu. Dognavajo, da vsebujejo vesti, ki so prispеле predsedniku Rooseveltu, odkar je odpotoval iz Washing- tona, da prisostvuje manevrom ameriške mornarice, možnost novih zahtev totalitar- nih držav v najbližji bodočnosti. Po teh vesteh bi totalitarne države postavile svo- je zahteve z grožnjami namestu po diplo- matskih poteh. Prve vesti o tem so se po- javile na sestanku Roosevelta z novinarji ob njegovem odhodu v Key West, ko je de- jal, da ne more točno določiti dneva po- vratka s križarjenja po morju zaradi vzne- mirljivega mednarodnega položaja.

Izjava Roosevelta, da se bo vrnil z ma- nevrov, je po mnenju londonskih krogov nov dokaz, da se ameriški predsednik za- veda resnosti položaja v Evropi. Današnji londonski listi poudarjajo, da je bil Roose- velt točno informiran o položaju po svo- jem londonskem veleposlaniku Kenedyju, ki mu je tudi angleška vlada dala vsa po- trebna navodila. Tako je zbudilo Roose- vellovo pozornost novo ojačenje italijan- skega vojskova v Libiji ter vpoklicanje spe- cialnih čet v Nemčiji pod orožje. V lon- donskih političnih krogih smatrajo, da je Rooseveltov korak ponoven namig totalitar- nim državam, naj ne napenjajo preveč lo- ka.

Čitajte »Slovenski Narod«!

Belgijska vladna kriza še vedno nerešena

Bruselj, 20. febr. o. Designirani min. predsednik Pierlot je včeraj nadaljeval svoja pogajanja za sestavo nove vlade in je ponovno razpravljal z zastopniki sociali- tov, katoliške stranke in liberalcev. Nocoj ga je sprejel v avdienci kralj Leopold, ka- teremu je poročal o uspehu svoje misije. Pierlot je izjavil zastopnikom tiska, da je liberalna stranka definitivno sklenila, da ne bo sodelovala v njegovi vladi. Pierlot je dobil mandat za sestavo vlade brez li- beralne stranke ter pričakuje, da bo vlada sestavljena iz elementov dosedanje večine v najkrajšem času ter se bo že v teku te- dna predstavila parlamentu.

Prekop med Dunavom in Črnim morjem

BUKAREŠTA, 20. febr. o. Veliko pozor- nost je zbudila v javnosti angleška komi- sija, ki se pogaja z rumunsko vlado o zgra- diti prekopa, ki bi vezal Dunav z rumun- sko luko Tašan. Kakor pravijo strokovnja- ki, je ta luka mnogo bolj sposobna za več- ji promet kakor Konstanca. Obenem bi novi prekop skrajšal pot od Dunava do Črnega morja za 200 km. Angleške banke so se izjavile pripravljene, da investirajo za njegovo zgraditev 2 milijardi lejev.

Badoglio v Tripolisu

Rim, 20. febr. i. Maršal Badoglio, šef italijanskega generalnega štaba, se je vče- raj v Neaplju vkrcal na križarko, ki ga je prepeljala v Tripolis.

Trgovinski sporazum med Poljsko in Rusijo

Moskva, 20. febr. AA. Po večmesečn- i pogajanjih med Poljsko in Sovjetsko Ru- sijo so bili snodi podpisani trije sporazumi o ureditvi gospodarskih odnosov med obo- ma državama. Podpisali so trgovsko kon- vencijo, sporazum o trgovskem prometu ter sporazum o klirinškem prometu. Za Poljsko sta sporazume podpisala poljski veleposlanik Gziborovski ter predsednik de- legacije Lihovski, za Rusijo pa komisar za zunanjo trgovino Mikojan. Prvi poljsko- sovjetski gospodarski sporazum sloni na načelu klavzule največje ugodnosti. S temi sporazumi je urejeno tudi vprašanje po- morskega prometa. Poljska delegacija je odpotovala snoči ob 22.23 iz Moskve v Var- šavo.

Ponesrečen prevrat v Peruju

Lima, 20. febr. AA. Včeraj jutraj je sku- šal notranji minister republike Peru ge- neral Rodriguez Ramirez izvršiti državni pre- vrat. Izkoristil je odsotnost predsednika re- publike Benavidesa, ki je na dopustu, obla- sti pa so njegov poskus takoj v začetku za- dušile. General Rodriguez in več njegovih pristaev so bili v teku borbe ubiti, prebi- valstvo pa je mirno.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Sestanek Mussolinija, Hitlerja in Franca

Sestali se bodo bržkone v Milanu, kjer bodo raz- pravljali o zaključitvi španske državlj. vojne

Rim, 20. febr. e. Glasilo min. predsednika Mussolinija »Popolo d'Italia« smatra kot verjetno, da se bodo v kratkem sestali Hi- tler, Mussolini in general Franco v ne- kem mestu severne Italije. Namen tega sestan- ka bi bila določitev skupne smeri za vsa vprašanja, ki se tičejo zaključitve držav- ljanske vojne v Španiji. V italijanskih po- litičnih krogih pravijo, da je pobudo dal general Franco in da jo je Mussolini po- voljno sprejel. V Rimu se ne vedo, kje naj bi bil ta sestanek, govore pa, da prihajata v poštev Genova in Milan. Milan ima pred- nost, ker je bližje Monakovu, na drugi strani pa ima tudi general Franco na raz- pologo redno letalsko zvezo med Barcelo- no in Milanom. Dejstvo, da je bila vest ob- javljena v »Popolu d'Italia«, smatrajo tu za potrditev sestanka, ki naj bo res v Mi- lanu. Kot dokaz navajajo tudi, da je Mus- solini sedaj odložil svoj politični govor, ki je bil napovedan v Turinu. Prav tako sma- trajo prihod tajnika fašistične stranke Sta- raceja, ki spremlja Mussolinija na vseh njegovih poteh, v Milan, za dokaz, da bo sestanek res v Milanu.

Francosko in angleško prizadevanje za mir

Pariz, 20. febr. d. Kakor kažejo vse okoliščine, je gotovo, da delata francoska in angleška vlada za zaključitev miru med sprtna taboroma v Španiji. V Parizu tr- dijo, da postavlja španska republikanska vlada kot pogoj za ustavitev sovražnosti splošno amnestijo, odhod vseh tujcev iz Španije ter plebisit. General Franco je zahteve kategorično odklonil ter zahte- va brezpogojno predajo. Na drugi strani postavlja francoska in angleška vlada kot pogoj za zaključitev miru in priznanje Francove vlade objavo splošne amnestije. Francoski senator Berard, ki je snoči pri- spel ponovno v Burgoš in se je takoj se- stal z zunanjim ministrom Francoske vlade generalom Jordano, lida predvsem na- lože, da izposluje objavljenost amnestije, težkocca pa je v tem, ker je general Fran- co že pred dnevi objavil zakon o politični odgovornosti, ki je izredno strog in po katerem more postaviti pred sodišče vse špance, ki so bili pod republikansko ob- lastjo.

Še povsem negotovo je, kakšno stališče bosta končno zavzela predsednik španske republike Azana in Negrinova republikan- ska vlada. Listi so objavili, da je Azana odklonil Del Vayov poziv za povratek v Španijo, razen tega pa napovedujejo, da bo objavil proglas, v katerem se bo odrekel predsedstvu republike in pozval špance, naj odlože orožje. Trdijo tudi, da čaka na uspeh misije francoskega senatorja Leo- na Bernarda in angleškega agenta Hod- gesona v Burgoš, nakar bi šele zavzel svoje končno stališče. Prav tako govore, da bo odstopil kot predsednik republike, čim bosta Francija in Anglija priznali vla- do generala Franca.

V nasprotju s tem se je po vesteh iz Madrida Azana odločil, da se prihodnje dni vrne v Španijo in da bo ob tej priliki sklepal s člani republikanske vlade o na- daljnjem postopku, iz njegove okolice pa se niso mogla dobiti nobena točna poja- snila.

V vsakem primeru se zdí, da ne bo pri- šlo do kakšne odločitve v Londonu. Parizu in Madridu, dokler ne bo senator Berard izvršil svoje druge misije v Burgoš.

Pred zaključitvijo premirja

London, 20. febr. e. »Sunday Times« po- roča, da je treba v kratkem pričakovati

zaključitve premirja v Španiji. V angleških diplomatskih krogih smatrajo, da bo Ne- grinova vlada, kakor hitro bo obveščena od zunanje ministra Del Vaya o razgovorih, ki jih je imel s predsednikom republike Azano, pristala na zaključitev premirja, če general Franco obljubi splošno amnestijo in z jamčji, da bodo vse tuje čete zapusti- le Španijo. List pravi dalje, da bosta za- padni velesili zahtevali od generala Fran- ca, naj ne pristopi k protikomunističnemu paktu in ne sklene nobene vojaške zveze z Italijo ali Nemčijo. Za angleškega vele- poslanika v nacionalni Španiji bo imeno- vana ugledna politična osebnost, ki uživa splošno priznanje in razpolaga z velikim gospodarskim in finančnim znanjem ter skušnjami. Smatrajo, da bo to lord Swin- ton, ki je bil do lani minister za letalstvo.

London, 20. febr. AA. Listi so mnenja, da je priznanje vlade v Burgoš po Fran- cijski in Veliki Britaniji le še vprašanje ča- sa. »Sunday Express« trdi, da bo premir- je med republikanci in nacionalisti skle- njeno bržkone do konca februarja. »Ob- server« tolmači diplomatsko prizadevan- je Francije in Anglije takole: Obe drža- vi sta sklenili priznati vlado generala Franca de jure in de facto, istočasno pa bi oblast Negrinove vlade nad republikan- sko Španijo ne prenehala in bi jo franco- ska in angleška vlada še nadalje prizna- vali. Če bi republikanci sami spoznali, kakšen bo izid vojne in bi se prenehali bo- riti, bi bila Anglija in Francija prihranjena neugodna naloga, da odreče republikancem priznanje njihove suverenosti, ki jo še už- vajo.

Vzpostavitev prometa med Francijo in Španijo

Hendaye, 20. febr. a. Na hendayski že- lezniški postaji so bila včeraj pogajanja med francoskimi in španskimi nacionali- stičnimi železniškimi predstavniki. Poga- janja se bodo bržkone v kratkem končala s sporazumom o vzpostavitvi železniškega prometa med Francijo in Španijo na progi Hendaye—Irun. Prihodnji četrtek bo eks- pres Pariz—Lizbona že vozil skozi Irun. Upati je, da bo meja v najkrajšem času odprta tudi za ostali železniški promet.

Burgos, 20. febr. AA. Tukajšnji po- litični krogi pričakujejo, da bo zaradi vzpo- stavitve normalnega železniškega prome- ta med Francijo in nacionalistično špani- jo pri Irun olajšana tudi rešitev vpraša- nje o repatriaciji beguncev.

Odpust nad 15.000 katalonskih uradnikov

Barcelona, 20. febr. AA. Civilni guverner Barcelone grof Montseni je odredil odpust 15.800 uradnikov bivše katalonske vlade. Uradniki, ki so v težkem gnetnem polo- žaju, bodo dobivali podporo, dokler ne najdejo druge zaposlitve.

Seja finančnega odbora skupščine

Beograd, 20. febr. p. Današnja seja fi- nančnega odbora se je pričela ob 9.15. Otvo- ril jo je predsednik finančnega odbora Di- mitrije Magarašević, nakar je finančni mi- nister Djuričić podal svoj ekspozé. Mini- ster je čital svoj ekspozé nad eno uro, na- to pa je bila seja na predlog člana odbora pol. Asima Popovića prekinjena in se bo nadaljevala ob 17.

Ob koncu banskega sveta

Celotni proračun znaša 192.285.655 din — Zanimive pripombe svetnika Avseneka k letošnjemu proračunu

Ljubljana, 20. februarja. V soboto proti večeru je bilo zaključeno X. zasedanje banskega sveta dravske banovine. K poročilu o dohodkih se je oglasilo več svetnikov, največje pozornost so vzbudile kritične pripombe k proračunu, ki jih je iznesel sv. Avsenek.

Proračun znaša 136.298.950 din za osebe in stvarne izdatke vseh oddelkov banke uprave, celotni proračun uprave pa je večji, kajti priložni je treba še proračun izdatkov in dohodkov banovinskih zavodov in ustanov. Izdatki za banovinske ustanove in zavode znašajo 72.928.425 din, dohodki pa 56.285.655. Presežek izdatkov nad dohodki znaša torej 16.285.655. Za izatek za banovinske zavode je izkazan med izdatki občnega proračuna. Celotni proračun znaša 192.285.655 din.

Posebej pa še vodi banska uprava proračun izrednih izdatkov in dohodkov »Bednostnega sklada«. Ta proračun znaša 6 milijonov 850.000 din. Od tega je v proračunu za izvrševanje javnih del 3.850.000 din, za podpiranje višje kvalificiranih brezposelnih 650.000 din, za podpore ob elementarnih nevarnostih 400.000 din, za prehrano onemoglih, brezposelnih in za skrb za otroke 1.100.000 din, pr. spevek za vzdrževanje javnih kuhinj in dobrodelnih zavodov 450.000 din, rezervni sklad za brezposelne 250.000 din in za borze dela in Glavno bratovsko skladnico kot najnujnejša pomoč za primer brezposelnosti 150.000 din.

Za kritje izdatkov Bednostnega sklada se pobira od 1. aprila 1939. izredna davščina delojemalcev in službovalcev. Vsi nameršeni in delavci, ki so zavezani socialnemu zavarovanju, in vsi prejemniki pokojnin iz sredstev samostojnih pokojninskih ustanov plačujejo 0,50% od kosmatnega zasluzka med oziroma pokojnin. Če od teh svojih prejemkov plačujejo uslužbeniki davke najmanj 0,50 din dnevno, 2 din tedensko ali 11 din mesečno.

Banski svetnik g. Avsenek je k temu celotnemu proračunu pripomnil, da pred-

stavlja maksimalno obremenitev, ki je sploh dosegljiva. Glede na popuščanje gospodar-ke konjunktura ne bo moglo v prihod- nji proračun računati na večje obreme- nitev in na večje dohodke. V sedanjih letih je proračun banke uprave raste in glede na splošno gospodarsko stanje lahko smatramo proračun za 1.1939/40 dosegljivi vi- sek.

G. Avsenek je tudi razčlenil lanske dr- žavni proračun v mesku okrog 12 milijard in je izračunal, koliko od tega proračuna bi odpadlo na našo banovino, ako bi dobili široke samouprave, o katerih je bilo na letošnjem zasedanju precej govorjeno. S številkami je govoril porušil iluzije, ki so si jih nekateri naredili v zvezi s samoupra- vami glede na njih finančni in gospodarski efekt. Dokazal je, da bi bila Slovenija gos- podarsko ogrožena, ako bi razumeli samo- upravo tako, da bi nastale v državi tudi tri gospodarske celote. Slovenija bo napredo- vala tudi kot široka samouprava le pod pogojem, če ne bo od Jesenice do Djevdje- lije nobene gospodarske meje.

Banski svetnik Leskovar je predložil re- solucijo, v kateri je poudarjeno, da se ban- ski svet dravske banovine soglasno pridr- žuje mišljenju vlade, da mora biti spora- zum s Hrvati kot hrvatsko vprašanje njena jasna in odločna politika. Ban. svetnik Nan- de Novak je predložil zahtevalo banu, ki so jo podpisali vsi svetniki. Ban dr. Natlačen je predložil resolucijo, ki so jih svetniki predložili v letu zasedanja. Vse resolucije so bile sprejete, razen resolucije svetnika Planina o učinkovitosti kontroli žganjaku- he. G. Planina je zahteval, naj se postavijo pod kontrolo vsi kotli in druge naprave za žganjakuho, uvoženo sadye, namenjeno za žganje, pa naj se otrošarini. Prav tako naj se poostri kontrola nad vinom.

Ob koncu se je ban zahvalil vsem svet- nikom in zaključil letošnje zasedanje ban- skega sveta. V reprezentančnih prostorih je nato ban priredil svojim svetovalcem zakusko.

Razstava italijanske knjige otvorjena

Tudi nam Slovincem naj bi bila dana prilika za podobno razstavo v Italiji

Ljubljana, 20. februarja. Prvič, odkar obstaja pomorski bivši Na- rodni dom in sedanja Narodna galerija, so namestili nad glavnim vhodom tega po- slojstva napis v italijanski »Mostra del libro italiano«. Prvič je bila v Ljubljani po vojni otvorjena izredno oficijelno v tem domu italijanske razstava knjige. V bli- zini v Jakopičevem paviljonu pa sta pri- vje razstavila skupaj svoja dela Italijan kipar Cara in Slovenec slikar Černigoi.

Otvoril je razstavo italijanske knjige ban dr. Natlačen ob navzočnosti zastop- nikov oblasti. Med gosti so bili tudi kne- zoškof dr. Rožman, predsednik senata dr. Korosec, župan dr. Adlešič, rektor dr. Ku- šej in zastopniki vseh ljubljanskih kultur- nih zavodov in društev. Ob koncu svoja- ga govora je ban poudaril, da se Slovenci te razstave veselimo, zlasti se zaradi te- ga, ker gojimo nade in tudi zatrdno pri- čakujemo, da bo dana v dohodni bodo- nost tudi nam Slovincem prilika za po- podobno razstavo v Italiji in da bomo tako dosegli tudi naši slovenski knjigi pri ita- lijanskem narodu ugled in spoštovanje, kakor ga izkazujejo italijanski knjigi pri nas.

Nato je italijanski konzul g. Guerini Maraldi predčital svoj govor v slovenski. Prvič se je zgodilo, da je zastopnik Italije

javno govoril v imenu svoje države v Ljub- ljani v slovenski. G. konzul je poudaril, da noben sporazum ne more biti uspešen in trajen, če mimo diplomatskih protoko- lov ne najde odmeva v narodni zavesti. Ni ga boljšega sredstva kot je poglabitev kulturnih odnosov za povzročilo zaupanja med narodi, za pobujanje napačnih mne- j in predsodkov ter utrditev uspešnega spo- znavanja, ki je potrebno za trdnost politič- nih odnosov.

Po otvoritvi je g. konzul z direktorjem potujoče propagandne razstave, ki je zelo okusno aranžirana, razkazal gostom pro- dukcijo italijanskega založništva. Gostom so bile na razpolago zastojne majhne knji- žice o sodobni italijanski kulturi s kratki- mi pregledi o razvoju knjige na vseh po- dročjih italijanske kulture v preteklosti in pod fašističnim režimom.

SPORTNIKI! — Tudi za Vaše zdravje je neprecenljive vrednosti

ABESINSKI ČAJ „KARKADE“

ker ne vsebuje teina. — Dobite ga pri Vašem trgovcu.

Banovinsko prvenstvo v slalomu

Organizirala ga je savinjska podružnica SPD — Bano- vinski prvak je SPD Maribor

Celje, 19. februarja. Danes je bila pri Mozirski koči na Gol- teh tekma za banovinsko prvenstvo v sla- lomu za mošča, ki jo je organizirala sa- vinjska podružnica SPD v Celju. Krasen solnčni dan je zgodaj spravil na noge šte- vilne tekmovalce, ki so že v soboto do- cela napolnili vse tri koče na Golteh. V kočah se je tokrat nabralo okrog 50 smu- čarjev nad normalo. Tudi danes se je po- kazala potreba novega planinskega doma, ki ga je začela graditi Savinjska podruž- nica SPD na teh izredno lepih terenih Golte. Vabilo Savinjske podružnice SPD so se odzvali skoraj vsi smučarski klubi Slo- venije in poslali svoje najboljše tekmoval- ce.

Osem moštev je postavilo na start po štiri tekmovalce, med katerimi so se tri- je šteli v plasma. Tekme so se udeležili Gorenjec in Bratstvo v Jesenic, SPD Ma- ribor, SK Laško, Smučarski klub Celje in SPD Celje I, II in III. Startalo je 34 tekmovalcev. Manjkalo je samo moštvo lanskega banovinskega prvaka jeseniške Skale, ki ni imelo dovolj sredstev, da bi bilo poslalo svojo odlično garžo. V takem primeru bi bilo pač dobro, če bi klubom priskočil savez na pomoč. Prispele je sa- mo eden član jeseniške Skale in sicer Klein. Prišel je na lastne stroške in je častno zastopal svoje odtotne tovariše.

Proga je bila dolga okrog 600 m z vi- šinsko razliko 150 m in je bila posejana s 40 vraticami. Vodila je z vrha Medved- jaka do vznožja. Bila je lepo izpeljana ter v gornjem in spodnjem delu točka, tako da je v drugem teku ni presmucal nihče brez padca.

Odlično so se izkazali Mariborčani, ki se jim je poznal sistematični trening. Ma- riborčani bodo 4. marca na tekmi za dr- žavno prvenstvo gotovo igrali važno vlo- go. Gorenjec je spremljala delno tudi smola. Celjanom in ostalim se je poznalo, da zaradi pomanjkanja snega niso treni- rali. Organizacija tekme je bila v glavnem dobra in ni bilo pritožb. Sneg je bil v za- četku odličen, potem pa ga je razmelalo sonce. Najboljši čas je dosegel Miran Ci- zelj, član SPD iz Maribora, z 1.09,8.

Doseženi so bili naslednji rezultati: Moštva: 1. SPD Maribor 7.51,6; 2. Gorenjec (Jesenice) 8.02,8; 3. Bratstvo (Jesenice) 8.40,9; 4. SPD Celje I 8.47,7; 5. SPD Celje II 9.43,4; 6. Smučarski klub Celje 10.45; 7. SK Laško 10.51,6.

Posamezniki: 1. Miran Cizelj (SPD Ma- ribor) 2.29,8; 2. Fr. Čop (SPD Maribor) 2.30,6; 3. Švan (Gorenjec) 2.36,7; 4. Her- je (SPD Celje) 2.40,8; 5. Znidar (Gore-

njec) 2.41,9; 6. Klein (Skala, Jesenice) 2.44,7; 7. Bertonec (Gorenjec) 2.45,2; 8. Bohinc (Bratstvo) 2.47,1; 9. Gradščnik (SPD Celje) 2.50,8; 10. Gašček (SPD Ma- ribor) 2.51,2.

Po tekmi je bila v Mozirski koči raz- glasitev rezultatov in razdelitev daril.

Koncert Ljubljanskega Zvona

Ljubljana, 20. februarja. V petek je priredilo pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« vokalni koncert brat- tov Benjamina in Gustava Ipavca, sloven- skih skladateljev, ki sta čitalniški dobi v glasbenem pogledu pomenila mnogo in s svojimi stvaritvami prispevala slovenski vokalni glasbi precej lepših pesmi. Spored moškega in mešanega zbora je bil obširen ter razmeroma dobra izbran. Zbor sestav- lja prav lepi tenorji, bariton in sopra- ni, dočim so drugi basi neizdelani, aliti pa boječi; zavoljo tega je nastal čisti prete- žek tenorja ali soprana, kar je povzročalo jakostno neizvrženost zbora. Sicer v ce- loti prav dober zbor bi se z boljimi bas- ter aliti pomenil in izravnal mnogo bolj. Vpravi bas so zakrivil pri nekaterih pes- mih intonativne netočnosti in nesigurno- sti (n. pr. v pesmih »Ej, tedaj«, »Slovo od doma«, »Milada«, »Kje so moje rožice«). Dinamično je bil zbor dober, prav tako intonativno — razen v omenjenih pesmih ter po krivdi basov —, tempa pa so bili ponekod zelo razvlečeni, kar je čitalniško kompozicijsko tipiko še zaostilo in stop- njevalo (n. pr. v pesmih »Zapuščen«, »Mo- litev«, »Oblaček«, »Slovo od doma«). De- loma je temu krivita tudi interpretacija, ki je bila skoraj v vsaki skladbi v začetku prav posrečena, pa je proti koncu pone- haval in se iz kakršnihkoli vzrokov od- vernosti oddaljevala; vzbujala je zavoljo tega vtis nezaključnosti ter nasprotja s prvo polovico pesniških pesmi. Vprašanje interpretacije pa seveda ni toliko vpraša- nje zbora samega, kolikor zborovodje. V ostalem je bil zbor zapel več pesmi zelo dobro, s pravilnim upoštevanjem agogike, ritma in tempa, n. pr. »Domovini«, kjer se je odlikovala oba solista (vendar jima je bil zbor nekoliko premočan). »Kadar mlado leto«, kar je bilo ena najboljša po- danih pesmi, »Na sarkofagu«, »Vsta- la je narava«, »Napitnica«, »Kukavica« in druge. Vobče zasluži ambiciozni zbor mo- go pohvale, ker je pokazal resno voljo do resnega dela in je dosegel z Ipavčevim večerom dober lep uspeh. Zbor je vodil

Dore Matul. Celotni štinski koncert nas je presadil daleč nazaj v preteklost in nagla- seno prikazal nasprotje sodobni miselnosti ter prav zanimivo podal glasbena lika obeh Ipavcev.

Razen zbora je še zapela operna pevka V. Heybalova štiri samospeve Benjamina Ipavca: »V spominsko knjigo«, »Ciganko Marijo«, »Romano« in »Božje voleka« ter je zlasti v tretji pesmi izrazila vrline svojega glasu. Na klavirju jo je diskretno spremljal Demeter Zebé, oba pa sta s solističnimi točkami lepo izpolnila pre- gled pevskega ustvarjanja Benjamina in Gustava Ipavca.

Na sporedu pustne nedelje je bilo...

Težko je reči, kaj je bilo tradicionalnega na večeršnjem pustnem ali reklamnem korzu

Ljubljana, 20. februarja. Tako krasnega vjretna, kakršno je bi- lo večeraj, Ljubljanci niso zaslužili; na- mestu da bi šli na izlete, na sonce ali vsaj do najbližjih »izletnih postojank« na periferiji mesta, so se gnetli popoldne po mestu v spalirjih. Ob tej priliki se bo časo- pisje vseh taborov posluževalo nedvomno ene in iste matematike ter rado priznalo, da je za šeme manifestirala — recimo, da bo številka okrogla — polmilijonska mno- žica. Prav za prav bi bilo treba poročilo začeti z opisom živahnega železniskega pro- meta, kajti naše dobro ljudstvo je večeraj prihajalo v Ljubljano v velikih trumah ka- kor na shod. Vse neumnosti so pač pri- bližno enako privlačne.

Naši meščani so v resnici zelo postrto- valni, da so se na samo pustno nedeljo od- povedali sicer glavni točki sporeda, popo- danskemu nedeljskemu romanju k svojim nedeljskim zatočiščem. Sicer so mnogi sku- šali nadomestiti zvečer, kar so zamudili podnevi, a pustna nedelja je bila prekrat- ka za tako pester spored. Res so se ljudje po večini že v soboto oddolžili pustu ter neizogibni tradiciji, toda vprašanje je kljub vsemu, če smo dovolj »edostojno« prazno- vali. To ni tako enostavno zadeva in če si bil natreskan, s tem se ni vse od- bito. Meščani se prav dobro zavedajo, da morajo obiskati vse maskerade, ki jih je bilo letos že doslej skoraj več kakor ki- nematografskih predstav. Razen tega nas je prav te dni obiskal Svengali, kar je bilo treba tudi dobro izbrati. Da, »kulturne« dolžnosti meščanov so neznanske, da zdaj ne morejo več ob nedeljah niti izbrati le- lega vremenca.

Pustni korzi ali sprevodi imajo baje v Ljubljani tradicijo, čeprav jih ni bilo že nad 50 let. Kaj je bilo tradicionalnega na večeršnjem ljubljanskem pustnem ali bo- lje rečeno reklamnem korzu, je težko reči. Najbrž splošno zanimanje meščanov in de- želanov. Zdi se, da so dandanes ljudje lačni tudi neumnosti, čeprav živimo v dovolj še- matičnih casih. Zato so pa bili tudi nekoliko razočarani. Tudi reporterji se niso mogli poslužiti superlativov »mogočnem« ali »veličastnem« sprevodu. V sprevodu je bi- lo okrog 10 vozov, a skoraj na nobenem ni bilo prostora za pristen humor, ki so ga meščani še tem bolj pogrešali, ker so več-

raj vstali zelo slabo razpoloženi po tolikih maskeradah. Kljub temu so se nekateri smejali že, ko so zagledali začetek sprevo- da s stražniki, jezdec, na čelu; ubogi straž- niki so bili zopet prikrajšani za nedeljski počitek in padli so v pustni sprevod ka- kor Pilat v kredo.

Na čelu sprevoda je jездilo tudi nekaj cowbojev z ljubljanskega divjega zahoda, kar je bilo očitno že po ubogih konjih, va- jenih prevažanja gramoza. V sprevodu smo videli malo originalnih šem, menda prav zaradi tega, ker so bile namenjane. Zelo všeč je pa bil ljudem debeleglavi mešan, ki ga je vlekli v sprevodu — pes. Original- ni je bil tudi kul z riko, ki je prevažal mandarina. Med vozovi je zbudila najprej pozornost kmečka peč z zibelko, ki je v nji ležal večji paglavec od »materca« ter vlekli cucelj. Originalni so bili Turkovi vozovi, ki jih je bilo polovica, zlasti čudo- dodelni min za pomlajanje žensk. Med Tur- kovimi maskarami so bili sami »Turki«, a egiptovski piramido je šofiral sam faraon. Ob piramidi se je premikala tudi sfinga. Sprevod je zaključevala velika medplane- tarna raketa. Pivovarna Union je prevaž- la celo plesišče z godbo in plesalci, na vo- zu je pa bila tudi prava točilnica in točaj je točil pivo zastojni žejnemu občinstvu. Precej radodarni so bili tudi na vozu »a propagando Periona, a zavitki so jim pošli prežgodo.

Meščani sredi mesta, zlasti v Šelenburgo- vi ulici, so pokazali posebno razumevanje za sprevod in v nedolžnem veselju so me- tati serpentine, da so bile ulice gosto pre- pletene z njimi. Posebno presenečenje je pa pripravilo ljudem podjetje Bata; skozi okna nasproti pošte so se skoraj pet minut vsipavali balončki, vendar jih še ni bilo dovolj ter se je za nje vnela huda bitka.

Sprevod ni bil posebno glasen kljub go- bi na pihala, harmonikarjem in »jazzu«, pa tudi gledalci se niso mogli razživet pri ogreti kakor navadno ob sprevodih. Korzo je pa bil potreben že zato, da so si mešča- ni prežučili stanovanja, kajti odprta so bi- la vsa okna ob cestah, kjer se je pomikal sprevod. V izpopolnitev poročila je treba še omeniti, da med sprevodom ni vozil tramvaj, a ljudje so pripominjali, da bi se tramvajski vozovi prav lahko uvrstili v sprevod.

Opereta iz starih avstrijskih časov

Sobotna uprizoritev »Jesenskih manevrov« je bila sijajna polomija

Ljubljana, 20. februarja. Sobotni »Jesenski manevri« so bili si- jajna polomija. Severna armada je zaspala, častniki pa so banketirali, šampanizi- rali, prepevali in plesali; tako je južna ar- mada zajela vse skupaj v spanju in vi- nski razigranosti. Vsega je bila kriva baro- nica Riza, ki je razvila preveč gostoljubja na svojem gradu, da je ujele kujavega huzarskega nadporočnika pl. Lörenthya, svoj prvo ljubezen.

L. 1908 je imela ta prva Kalmanova opereta velik uspeh, ki se je naglo razši- ril po vseh operetnih odrih in se je v se- zoni 1910/11 približno 7krat pnovila tudi v Ljubljani. Moč lepih nekdanjih uniform, Kalmanova prijetna, ritmično pikantna melodika, zlasti lepi sentimentalni valček s pesmijo o mesečni noči, za opereto do- sti logično razvito dejanje z verjetnimi osebam in ne preveč karikiranimi komič- nimi figurami so to opereto držali na re- pertoriju. Ali avstrijska militaristična romantika je medtem mrnila in nas ne zanima več. Pa prav čisto nič več! Zato smo odšli razočarani...

Kdor je pobral iz zaprašenega arhiva to opereto, se je torej v svoji kalkulaciji zmotil. »Jesenski manevri« zahtevajo mnogo pristnega občutja, pa sarma in ele- gance. Tega naše operetne osebe v celoti ne zmoro dovolj. Predstavljati častnike in plemiče ter prave dame nekdanje aristo- kracije in plutokracije je pretežka naloga. Je bila zmerom in bo še dolgo. Kaj bi se torej silili, če ne gre!

Predstava pa je bila na splošno prema- lo pripravljena. Zato so se ponavljale ne- zaželenje pavze ter je bilo zlasti 1. de- janje razdrobljen mozaik. Prizor ob ognju počivajočih in polagoma med pripovedo- vanjem četovodje v spanje padajočih vo- jakov se je izmislil. Za Turkija je pač treba igralca govornika, kakršen je bil rajni Železnik. Vinski razigranost v 2. dej. je treba pripraviti in polagoma raz- viti. Če pa nas v 3. dejanju morita dva »purša« brez humorja v sceni, ki naj bi bila komična, se nam mora zdehati.

Toda celo glavna komična uloga, židov- ski rezervni kadet Wallerstein, je bila v napačnih rokah. Kreačija je zgolj zopra karikatura, smešna, a ne komična. Za Wallersteina sta menda edina primerna Daneš in Joško Rus, bivša vojaka in nižje rasti.

Nemogoča je Treska po svoji govorici, zunanosti, petju in še posebej v plesu. Igralec Starkov je v vseh operetah na- tančno vedno enak in ne individualizira z ničemer svojih figur. Pač pa je prav v tem pogledu vzoren mladi Planeček, ki prinaša skoraj vselej kaj novega. Njegov Lajoš je dober, govornica vgrudna.

Izvrsten Maroš, huzarski enoletnik, je E. Barbičeva, šikovten, temperamenten, ze- lo simpatičen deček naravne govornice in vojaško strumen v vseh kretnjah. Vse- skozi stoji v ospredju in ji gre polno pri- znanje.

Takisto Dragu Zupanu za feldmaršala, celoga moža grobljana, a dobrostičnega. Bil je resnično komičen in simpatičen.

Glavno tenorsko partijo je uspešno iz- vajal operni tenor St. Marček. Njegov Lörenthy je pravi, pristni elegantni nad- poročnik. Govori dobro in poje docela ustrežljivo. Samo naj ne pozablja, da je plemič, ki je celo v nevolji in bolesti šar- manten kavalir.

Glavno sopransko partijo pa ima Vida- ljeva: Elza Brabantka se je izpremenila v baronico Rizo! Pevski se je obnesla zo- pet odlično ter žela za svoje lepo predna- šane arije večkrat posebne aplavze. Celo govorila ni slabo, sicer z nekim tujim zna- čajem, ki pa je Nemki na Madjarskem kar pristojal. Veseli smo bili, da smo v opereti slišali lepo peti. Treba je le še, da se než- na, skromna deklica bolj uveljavi kot po- nosna in energična dama. Niti v toaletah ne kaže baronice graščakinje. Pravilna je le večerna. Ali pa so kdaj fildmaršali avstrijske armade hodili na manevre v francoskih uniformah? Kdaj smo videli avstr. kavalierste z nekakimi rdečimi tur- bani?

Opereta zahteva opreme, sijaja, pa re- sinčnih gospodov in dam sproščene živah- nosti in elegancije. Vidalijske, Barbičeva, Marček in Zupan ne zadoščajo za vse dru- go, zlasti ker sta igralca le Zupan in Bar- bičeva.

Vzlic marljivemu in vestnemu dirigentu V. Šušteršiču, ki je z orkestrom in zborom storil v naglici vse mogoče, bi moral re- žiser Zupan svoj klasični monolog iz 2. dej. pred vsem tem ansamblom energično ponavljati tako dolgo, da bi končno lahko dejal »Danke! Abtreten!«

Fr. G.

Svengali se poslavlja od Ljubljane

Ljubljana, 20. februarja. Pri današnji produkciji, ki se bo vrnila ob 21. uri v kinu Unionu, se bo popularni mojster telepatije in okultizma g. Svengali poslovil od ljubljanskega občinstva. Že dolgo ni imel nihče v Ljubljani tako velikega uspeha, kakor Svengali, ki je tri- krat do zadnjega kotička napolnil unio- nsko dvorano. Nedvomno bo tudi današnja prireditelj deležna enako velikega obiska. Slava in glas o Svengaljevih uspehih je v Ljubljani in v okolici tako velika, o nje- govih sposobnostih si ljudje pripovedujejo s tolikim navdušenjem, da nihče več ne dvomi v resnost okultne vede, ki jo v pre- senetljivih eksperimentih predčuje moj- ster Svengali.

Na večerajni matineji je bilo pri ekspe- rimentih jasno vidno, toliko burnega aplavza, da se je videlo, da je mojster Svengali zopet zmagal nad dvomi, s ka- terimi so prišli ljudje gledat njegovo produkcijo. Ko je nekdo izročil Svengali- ju zlato uro in ko je Svengali takoj ugo- tovil, da je to uro pred mnogimi leti nosil velik mož, velik po duhu in tudi po po- stavki, ko je Svengali naprej pripovedoval, da se je lastnik te ure petal s pametstvom, da je pred približno 100 leti umrl nenad- ne smrti ter je lastnik ure vse to potr-

dil in priznal, da je bila ura nekoč last našega največjega pesnika dr. Franceta Prešerna, je začel po unioński dvorani oglasujoč dolgotrajen aplavz. Tudi vse druge dogodke v zvezi s predmeti je Sven- gali točno opisal, nekatere še celo z večjo natančnostjo kakor lastniki izročeni mu predmetov sami.

Svengali je na večerajni matineji napo- vedal, da bo na današnji poslovilni pro- dukciji pokazal ljubljanskemu občinstvu svoj najboljši program in to take točke, ki jih je zadnjikrat predvajal na svojih uspešnih turnejah v inozemstvu na Fran- coskem in na Češkem. Pokazal bo nekaj pozkusov indirektno sugestije, to je, da bo v dvorani sedečim medijem sugestivno vevale razna dejanja medtem ko bo sam izven dvorane pod kontrolo občinstva v lo- cenih oddaljenih prostorih. In še celo vr- sto novih eksperimentov napoveduje za danes zvečer Svengali.

Beležnica

KOLENDAR

Danes: Ponedeljek, 20. februarja kato- ličani: Rajmund

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matice: Ana Favetti
Kino Union: Ištemo najsrečnejša za- konca

Kino Sloga: Snegulčica in 7 skratov
Kino Siska: Nedolžnost
Kino Moste: »Neustrašni ženin« in »Ej uhujeme«

Svengaljeva prireditve ob 21. v kinu Unionu

Družba Sv. Cirila in Metoda: predava- nje dr. Kyovskega o položaju na Koče- vskem ob 19.30 v mali Filharmonični dvo- rani

Predvajanje britanskih narodnih pesmi ge. Ethel Lewis ob 18.30 v Lubadovi dvo- rani Glasbene Matice

DEZURNE LEKARNE

Danes: Mr. Sušnik, Marjina trg 5. Ku- ralt. Gosposvetska cesta 10. Bohinec ded., Cesta 29. oktobra 31.

Ozpod sita

Včeraj je bila nedelja. Kdor je bil po- poldne v Ljubljani, se je pa lahko zmotil. Morda je bil tudi pustni terek ali celo pe- pelnična sredo. Ljudje so pridrevli od vseh strani gledat pustni korzo. Mislijo so, da bodo videli v Ljubljani senco Nice. Zmoti- li so se in če bi bili malo bolj razvajeni, bi bili tudi bolj razočarani.

Pustnega korza bi ne smeli zamenjati z reklamnim. Misel sama pa ni bila slaba in tisti, ki jo je sprožil, bi jo lahko tudi vnov- čil, če bi imel malo več trgovskega duha in podjetnosti. Ljubljana že davno ni vi- dela tolike množice radovednežev. Kadar stoji ljudje v tako gostih spalirjih ob ce- stah in ulicah, je reklama učinkovita. Sa- mo povedati bi jim ne smeli, da gre za reklamo, namreč v bodoče, če bomo še kdaj priredili pustni — recte reklamni kor- zo.

Snežne razmere

Poročilo tujekoprometnih zvez v Ljub- ljani in Mariboru, SPD in JZSS

z dne 20. II. 1939

Kranjska gora 810 m: —4, solnčno, 25 cm snega, osenjen, sankališče rabno.
Pokljuka 1300 m: —8, delno solnčno, 70 cm snega, osenjen.
Bohinj »Zlatorog« 530 m: —4, solnčno, 15 cm snega, osenjen.
Dom na Korni 1520 m: —4, solnčno, 180 cm snega, pršič.
Dom na Voglu 1540 m: —5, solnčno, 175 cm snega, pršič.
Dovje-Mojstrana 650 m: —2, solnčno, 11 cm snega, osenjen.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Ponedeljek, 20. februarja: zaprto
Torek, 21. februarja: ob 16. uri: Upniki — na plan! Znižane cene od 20 din na- vzdol

Sreda, 22. februarja: zaprto
Četrtek, 23. februarja: Hlapci. Red Četrtek Petek, 24. februarja: ob 15. uri: Brezov- gaj. Dijaška predstava. Globoko znižane cene. Izven. (Zvečer gostuje drama v Ptujju: Hollywood)

Sobota, 25. februarja: Hollywood. Izven. Znižane cene.

OPERA

Začetek ob 20. uri

Ponedeljek, 20. februarja: zaprto
Torek, 21. februarja: ob 20. uri: Roky.

Opereta.

Smolej najboljši v srednji Evropi

V smučarskem maratonu je Franc Smolej zasedel 9. mesto in najboljšje med Srednje-evropeci — V skokih je zmagal Bradl

Zakopane, 16. februarja
Svečana razdelitev nagrad za alpsko kombinacijo je bila že 3. mesto plasirani, FIS kolajne in diplome pa so dobili vsi do 12. odnosno 15. mesta v kombinaciji. Pravo navdušenje je nastalo v dvorani med Poljaki in Jugoslavo, ko je bil pozvan na oder Jugoslovanski Pracek.

V teknu na 18 km so zopet prvačili Finci. Divota je bilo gledati s kako lahkoto in gibčnostjo so prešli vse variacije težke, tipično norveške proge. V breg so šli tako igravo, kakor da gredo po ravnem. So neprekosljivi mojstri v presojanju snega in mazanju smuči.

Nadalje se je plasirala Italija na 12 in 13. mesto s Demetrom (1.09.07) in Compagnonjem (1.09.53). Potem se vrstijo Švedi in Norvežani vse do 27. mesta, kjer se je plasiral prvi Nemec Berauer (1.12.43) in šele na 30. mesto prvi Švicar Freiburghaus (1.13.15). Izvrsten je tudi stari Leupold (1.13.15) na 31. mestu. Smolejev čas (1.13.47) je odličen.

V kombinaciji sta se plasirala Klančnik Gregor na 28. mesto s 163.5 točkami in Bevc na 33. mesto s 145.5 točkami. Najboljši kombinator je vsekakor Nemec Berauer s 223.5 točkami in kandidati za prva norveške kombinacije. V solo teknu se je plasiral Smolej na 30. mesto, enako so se pomaknili za ca. 10 mest višje v Jugoslovani. Istočasno kot na 18 km na Gulabowki se je vršil damski slalom na težki moški progi v Suhem žlebu poleg planine Katalowke. Zopet je ponovila svojo zmago Nemka Cranz Christl s časom 2.36.3 (1. tek 1.19.9, drugi tek 1.16.4).

Zakopane, 17. februarja

Včeraj popoldne so se pričeli od navzočnosti predsednika Poljske republike skoki za kombinacijo. Vreme je bilo prav ugodno, samo pretoplo. Posebno močno razmeščano je bilo doskokišče skakalnice, kar je zelo vplivalo na manj sigurne skake. Okrog skakalnice staciona se je nabralo ca. 15.000 ljudi. Pred oficijelnim delom so bili propagandni skoki in je mehka skakalnica položila več odličnih skakačev v sneg. Ne vem zakaj ni vodstvo uporabljalo salmijaka. Brez dvoma bi bila planiška skakalnica bolj pripravljena, ker imamo za tako vreme že veliko prakso. Edino opravičilo bi bilo, da so morali 2 dni noč in dan donosati sneg na skakalnice iz pripravljenih rezerv. Skoki v kombinaciji so bili precej kratki razen Marusarzewi (74.5 in 71.5), ki so bili tudi stilno najlepši. Srednja znamenka je bila okrog 60 m za boljše in 50 m za slabše. Naša dva zastopnika nista izpolnila naših nad. Klančnik Gregor je skočil 50.5 nadev in 54. Bevc Edo je padel oba skoka 62 in 56 m. Kaj je njega vrtilo v zraku nam je uganka.

Po končanem oficijelnem delu so se nadaljevali treningi skokov. Tu so nastopili vsi kanoni. Nov rekord skakalnice je postavil mladi Kula z daljavo 85.5 m — stasrega je imel Marusarz z 81 m. Stilno najlepše in absolutno sigurne skoke tako v zraku in doskoku je imel Ruud Asbjörn. Bradl, ki je skakal prvič, je preveč potegnil in je šel na nos, enako Birger Ruud. Skakalnica je za skake, ki prvič skakejo na njej, zelo težka, ko se pa privadijo kratkega mosta, je pa mogoče izvršiti prav lepe skoke.

M. S.

Zakopane, 20. februarja

V soboto je bil na sporedu tek na 50 km. O startu smo že poročali. Norvežani so vendarle prišli do zmage. Svetovni prvak je postal najboljši tehničar med vsemi tekmovalci, Lars Bergendahl, čigar ime je prvič postalo slavno l. 1937 v Chamonixu, ko je zmagal na 18 km. Med njim in Finci se je razvila ogorčena borba, dokler nista končno ostala le dva resna tekmeča za naslov prvaka. Bergendahl in Karppinen. Fince je na prvi polovici proge zaostal za 4 min. 20 sek., je pa začel prepozno spurtati in je mogel zmanjšati razliko le za pol drugo minuto. Pri 25 km je znašel Bergendahl čas 1:25:03. Niemi je imel 1:29:23. Karppinen pa 3 sekunde več. Izvrstno sta se do tedaj držala Italijana Scalet in Demetz. Prvi je bil na 7. mestu s časom 1:32:12, drugi pa na 9. s časom 1:35:35. Naš Smolej je smučal enakomerno in je bil tu šele 16. med Srednjeevropeci pa komaj šesti, ker so bili pred njim razen imenovanih še Švicar Borghi, Poljak Zubek in Italijan Aristide Compagnoni. Toda dočim je Smolej zadržal začetni tempo, so drugi začeli popuščati. Po vsaki kontroli so javljali, da je Smolej prekosil več tekmovalcev in na cilju je bil ne samo najboljši med Srednjeevropeci, temveč so morali priznati njegovo premoč tudi slavni severnjaki Norvežan Hoffbakken, Šved Stenwall.

in Finec Tiainen. Vsi so bili presenečeni, ko se je na cilju pokazala visoka št. 60 tik pred št. 40. Tudi ostali naši tekmovalci so se pokazali v odlični kondiciji. Smolo sta imela Crnobori in Klančnik, ki sta morala zaradi zlomljenih smuči odstopiti.

Vrstni red je bil naslednji: 1. Bergendahl (Nor.) 2:57.43, 2. Karppinen (Fin.) 3:00.27, 3. Gjöslien (Nor.) 3:05.42, 5. Vaninen (Fin.) 3:10.13, 6. Häggund (Šved.) 3:10.46, 7. Atterday (Šved.) 3:16.06, 8. Nenzen (Šved.) 3:16.06, 25. Mrak (Jug.) 3:29.39, 27. Knap (Jug.) 3:30.13, 29. Petrić (Jug.) 3:35.52, 34. Knific (Jug.) 3:38.30. Najboljši Poljak je bil 11. najboljši Italijan 12. Švicar 13. Nemec 30.

Smolejev uspeh je največji, kar jih je beležila Jugoslavija v mednarodni areni. Lani v Lahtiju je bil 30. in drugi najboljši Srednjeevropejec, letos pa se je zboljšal za 21 mest in je ob enem prepričevalno dokazal, da je v srednji Evropi najboljši, kajti drugi najboljši je zaostal za njim za 3 min 43 sek.

Včeraj je bilo letošnje prvenstvo FIS končano s samostojnimi skoki. V Zakopaneh je bilo polno presenečenj in tako je bilo tudi zadnji dan. Prvič v zgodovini

FIS tekem se je zgodilo, da ni postal svetovni prvak Norvežan. L. 1933. je sicer zmagal Švicar Marcel Raymond v St. Moritzu, toda takrat Norvežanov ni bilo na startu. Največ slave si je pridobila družina bratov Ruudov, ki je dala 7 svetovnih prvakov. Birger petkrat, po enkrat pa Sigmund in Asbjörn, ostali prvaki pa so bili Norvežani Reidar Andersen, Johansen in Švicar Raymond. Zdal se je v listo vpisal še Nemec Josip Bradl, čeprav je bila splošna sodbda, da je skakal v Zakopaneh najelegantneje in najlepše Birger, ki je tudi v drugi seriji dosegel najdaljši skok dneva 81.5 m. Čeprav je bil zalet 5 km krajiš, kakor v prvi seriji. Naši zastopniki se niso mogli uveljaviti. Palme je imel skoka po 62 in 64 m. Klančnik in Bevc sta pa pri prvem poizkusu padla in v drugič nista več skakala.

Vrstni red je bil naslednji: 1. Bradl (Nem.) 224.7 točk (80, 76.5 m), 2. Birger Ruud (Norv.) 224.2 (72.5, 81.5), 3. Kongsgaard (Norv.) 223.1 (76.5, 79), 4. Eriksson (Šved.) 222.2 (78, 78.5), 5. St. Maruszarz (Polj.) 219.5 (74, 78.5), 6. Myhr (Norv.) 79, 76.5, 7. Lahr (Nem.) 78.5, 75, 8. Kraus (Nem.) 76.5, 72, 9. Asbjörn Ruud (Norv.) 68, 70, 10. Haackel (Nem.) 69, 77 m.

Prezident Lebrun poseti London

Priprave za svečan sprejem so se že pričele — Svečana skupna seja obeh zbornic

Že zdaj se v Londonu pridno pripravljajo na sprejem predsednika francoske republike Lebruna. Pripravljajo že dekoracije in zastave, da bo imel London 20. marca visokemu obisku primerno slavnostno lice. Okrašene bodo zlasti tiste ulice, po katerih se bo prezident Lebrun peljal. Na slavnostni sprejem se pripravljajo vse mesto. Vsa večja posojila bodo ponudi krasno razsvetljena. Tudi nekateri mestni okraj dode posebno razsvetljavo. City in mestni svet v Westminsteru sta dala za okrasitev mesta pol milijona frankov.

Francoski gostje se pripeljejo v London 21. marca popoldne. Iz Dowra do Londona se bodo peljali v salonskem vlaku angleškega kralja. V gradu jim že pripravljajo sobe, okrašene zlasti s francoskimi umetninami. Pohištvo in dragocene vaze vozijo v Buckinghamsko palačo iz Windsorskega gradu. Po programu naj bi francoski prezident na dan svojega prihoda otvoril novi Francoski institut v Londonu, ki ga je ustanovil brat zunanega ministra P. Bonnet.

Zvečer priredita kraj in kraljica francoskim gostom na čast slavnostni banket v kraljevski palači. Jodi za ta banket bo pripravil »šef doma« Francoski Rousin. Na mizo pride med drugim pečena kura »Mercy« Haut (po prezidentovem rojstnem kraju), salata »Elysee« in sladoled »Entente Cordiale«. Ob enem bodo

prezidentu Lebrunu postregli s sirom iz kozjega mleka, ki ga zelo rad je. V Angliji takega sira sploh ne izdelujejo. Navzlic temu je pa šef kraljevske kuhinje ukrenil vse potrebno, da bo svež sir iz kozjega mleka pravočasno na mizi. Med oanktom bo sedel prezident Lebrun na zgodovinskem stolu Napoleónovega maršala Soult, ki se je pred 100 leti udeležil banketa ob kronanju kraljice Viktorije.

22. marca zjutraj bodo francoski gostje zajtrkovali pri londonskem lordmajorju. To bo zajtrk po stari angleški tradiciji in vsi služabniki od vratarja do natakarjev bodo v zgodovinskih livreh. Visokim gostom bodo stregli v zlatih posodah, ki pridejo le redko iz jeklene omare, kjer so shranjene in šele to samo ob policijski asistenci. Zvečer bodo francoski gostje na večerji pri francoskem veleposlaniku, potem jim pa prirede slavnostno predstavo v operi v Covent Gardenu. Ta opera je podobna pariški, samo da je nekoliko manjša. Znotraj bo vsa opera okrašena z rožami. Vsi sedeži so rezervirani za povabljene goste, le nekaj loč odo prepustili drugi gospodi v korist Baldwinovega fonda za begunce.

Najsvetanejši dogodek med bivanjem francoskega predsednika v Londonu bo skupna slavnostna seja zgornje in spodnje zbornice v angleškem parlamentu. Ta svečana seja bo posebno odlikovanje izkazano prezidentu zavezniške države. Zadnjič je bila svečana skupna seja obeh zbornic leta 1919, ko se je mudil v Londonu ameriški prezident Wilson. Prezident Lebrun bo imel na seji kratek govor o prijateljstvu med obeh državama. Prezidenta Lebruna bo spremljal na poti v London ministrski predsednik Daladier.

Okostnjak morske kače

Blizu Linche v Nebraska je odkril farmar C. B. Campbell na polju med delom okostnjak predhistorične živali, podobne očividno slovečim morskim kačam, o katerih se je doslej pisalo v dnevnem tisku večinoma v sezonah kišnih kumar. Zadnji go-tomec morskih kač je strašil pred leti Anglijo in privabil mnogo radovednežev k jezercu Loch Ness na Škotskem.

Farmer je povabil k odkopavanju okostnjaka predhistorične živali strokovnjake. Z njihovo pomočjo se je posrečilo odkriti ves okostnjak morske pošasti, ki je dobila zaenkrat znanstveno ime Xenoccephal. Okostnjak je razstavljen v Knoxville in obsega 1964 kosti. Počast je nerila blizu 7 metrov. Imela je štiri okrnjene tace in dolga, gladka hrbtnica je bila sestavljena iz 135 vretcev. Živela je očividno v morju, ki je nekoč pokrivalo tudi Nebraska. Navzlic svoji velikosti pa možganov sploh ni imela. V majhni, podolgovati ločnanji ni nobene votline za možgane.

Ameriški paleontologi so navdušeni za to odkritje. Vesele bodo tudi prebivalci Knoxville in farmar, ki je bilo na njegovem svetu odkopano okostje, saj bo hodi-lo ostanke morske pošasti gledat tudi veliko radovednežev iz drugih držav. V Loch Nessu na škotskem bo pa oživela reklama. Za zagovornike ločneške pošasti bo glavno, da je ameriška morska kača žive-la, čeprav pred milijonom let. Zakaj bi ne mogla zapustiti potomca, če je res žive-la.

Žarki ustavljajo motorna vozila

Ali oddaja nekdo v danskem Fyenu žarke, ki ustavljajo na cesti motorna vozila? S tem fantastičnim vprašanjem se resno bavi odbor strokovnjakov, poklicanih, da prouče vzrok čudnega dogodka, ki se je pripetil v noči na 23. januarja med eno in četrto uro na cesti Aasuma. Zdravnik se je peljal z avtomobilom iz Podensee v Kerte-

minde. Kar so ugasnili reflektorji in avto se je ustavil, ker je bil nastal kratek stik v njegovem električnem vođu.

Zdravnik, ki se mu je mudilo k bolniku, je telefonično poklical tovorni avto in avto-taksi. Čim sta oba prispela, je zadela ista nezgoda kakor malo prej zdravnikov avto. Oba avtomobila sta se ustavila. Slučajno se je pripeljal mimo živinozdravnik, ki je ponudil zdravniku mesto v svojem avtomobilu. Komaj je pa izgovoril povabilo so ugasnili reflektorji tudi na njegovem avtomobilu in avto se ni premaknil z mesta. Iste noči je zadela enaka usoda na istem mestu še pet avtomobilov. Izvedenci pravijo, da je izključeno, da bi šlo za naključje. V tej zvezi opozarjajo na zagotovo tatvino raznih belež in aparatov inženirja Rabla, izumitelja smrtnih žarkov. Inženir stane v Fyenu in okraden je bil leta 1935. Njegovi poskusi s kratkimi valovi, s katerimi je hotel odkriti sredstvo za ustavljanje letalskih motorjev, so vzbudili takrat po vsem svetu veliko pozornost.

Nemčija ima kongresno centralo

Nemška temeljitost — Narodna himna na brzozjavno naročilo

Oni dan je imela občni zbor tako zvana kongresna centrala in v nemške liste je prišlo mnogo zanimivih podrobnosti o delovanju tega čudnega društva. Nemška kongresna centrala je bila ustanovljena pred leti z nalogo pomagati tehnično pri prirejanju raznih narodnih in mednarodnih kongresov na nemških tleh. Število kongresov v Nemčiji se neprestano množi. Lani je bilo v raznih nemških mestih 64 mednarodnih kongresov in v primeri z letom 1934 se je povečalo število udeležencev za 30%. Centrala daje nasvete glede časa in kraja kongresa. V vsakem za kongres v pošto prihajajočem mestu ve za število hotelov, obseg dvoran, je točno informirana o prometnih zadevah in daje celo informacije o podnebnju, tako da vedo udeleženci kongresov tudi kako se je treba obliči.

Važen del delovanja centrala je skrb za inozemske udeležence kongresov. Zlasti veliko pozornost posveča centrala tolmačem. Ta služba je navadno na strokovnih kon-

gresih zelo naporna in odgovorna. Znanstveni kongresi zahtevajo od svojih tolmačev zelo mnogo. Ne samo v pogledu tujih jezikov, temveč tudi temeljito znanje v vseh na kongresu obravnavanih vprašanjih. Pogosto se zgodi, da se na mednarodnem kongresu pravi se delegat kaže manjše države. V takem primeru imajo prireditelji skrb za preskrbo zastave dotične države in morda tudi narodne himne. Kongresna centrala misli tudi na to. Ima stalno v zalogi zastave vseh mogočih narodov, ki jih posoja. Pri nji se tudi dode note vseh narodnih himen za mali in veliki orkester. V najnujnejših primerih se lahko himna naroči brzozjavno in centrala odpošlje odgovarjajočo gramofonsko ploščo z letalsko pošto.

Končno ima ta koristna ustanova tudi obsežno kartoteko z imeni vseh ugodnih nemških predstavnikov javnega življenja, ki prihajajo v pošto kot častni gostje na posrednih mednarodnih kongresih.

General Žoltenko umri

Ljubljana, 20. februarja
V soboto proti jutru je izrgala kosce na roka iz črne knjige ruske emigracije nov list v ljubljanski bolnici je omahnil pod težo življenja bivši ruski general V. S. Žoltenko Dolgo ga že nismo videli

na ljubljanskih ulicah in razen ruskih emigrantov je malokdo vedel, da ga je priklenila bolezen na bolniško posteljo. Čudna so pota usode. General tiste vojke, ki so bili preliti potoki njene krvi za slovanstvo, je umrl na slovenskih tleh, pozabljen, skrušen in razočaran nad življenjem v pomanjkanju in bedi. Stiranost odklovanj je krasiло njegove prsi, med njimi najvišje rusko odlikovanje za hrabrost, križec sv. Jurija. In vendar ga je čudno življenje naših dni potisnilo ob stran in strlo tako, da bi na stara leta niti kosčka vsakdanjega kruha ne imel, da se ga niso vsaj za silo usmili dobri ljudje. A koliko je med nami tujih pritepenecv, ki se šopirijo v izobliju in blagostanju, čeprav ne segajo njihove »zaslug« preko lastnega žepa!

General Žoltenko je bil zadnji poveljnik 56. žitomerskega konjeniškega polka in udeležil se je starih vojn — rusko-kitaj-

ske, rusko-japonske, svetovne in državljanske. V Port-Arturu se je junakom držal 11 mesecev. Pod visokimi vojaškimi odlikovanji je pa utripalo mehko pesniško srce. Že v Rusiji je sodeloval kot pisatelj pri raznih listih in revijah, še bolj se je pa izkazal pisatelja med nami. Pred stiri leti je izšla njegova knjiga »Smehljaji življenja«, prva večja pri nas natisnata ruska leposlovna knjiga. Svoje spomine iz vojne na Daljnem vzhodu je opisal v »življenju in svetue«.

Danes popoldne polož bivega generala hrabre ruske vojske, trpina Žoltenka v slovensko zemljo k večnemu počitku. Pogreb bo ob 16. iz mrtvašnice splošne bolnice. Bodi mu lahka vsaj po smrti zemlja, ki mu je bila v jeseni življenja pot po nji posuta s trnjem.

Najhitrejši letali

Najhitrejša letala Združenih držav ameriških, vojaško lovsko letalo, ki je lahko doseglo hitrost nad 600 km na uro, se je razbilo na letališču pri Mitchellfieldu, kjer je zadelo s kolesi ob kromo drevesa, ko se je spuščalo na tla. Letalo se je sicer razbilo, pilot je bil pa le lažje ranjen. Letalo je malo prej gladko opravilo transkontinentalni polet v 7 urah 43 minutah. Doseglo je povprečno hitrost 235 milj ali približno 376 km na uro. Vojaški strokovnjaki pa vendar izražajo upanje, da se motorji letala niso preveč poškodovali. Letalo je bilo edinstveno svoje vrste v Ameriki. Njegova maksimalna hitrost je znašala 640 km na uro.

O drugem najhitrejšem letalu poročajo iz Berlina. Poveljnik nemške zračne obrambe sil general major Arnold je sporočil novinarjem nekatere podrobnosti o konstrukciji novega enosedežnega lovskega letala z dvema motorjema, ki je baje na poskusnih poletih doseglo hitrost 400 milj na uro. Letalo ima napravo za naglo dvigvanje in posebno napravo za polete v stratosferi. Na njem je več strojin.

PRED SODISCEM

Obtoženeц je sedel na zatožni klopi obdolen, da je pretepal svojo ženo in da ji je celo odgriznil košček uhlja.

— Vaš mož je ravnal z vami zelo grdo, kaj ne? — vpraša sodnik ženo kot glavno pričo.

— Ah ne, gospod sodnik, — odgovori žena.

— Kaj vam ni odgriznil košček uhlja?

— Nikakor ne, gospod sodnik, sama sem si ga odgriznila.

E. Kirchberger

„Pot čez mrlice“

uhunsk omar

Našel je ključ in že je pritisnil na njo. Naglo je odprl vrata... Če bi ga bil znova kdo udaril po glavi, bi ne bil tako presenečen kakor zdaj, ko je zrl v oster stožec električne luči.

Prizmuril je oči, obenem je pa začutil na svojem želodcu lahen pritisk pištole.

— Nobenih neumnosti, tovariši! Pojdite nazaj! — mu je dejal mož, ki mu ni mogel videti v obraz, ker je svetlobni stožec svetil prav vanj.

— Prižigaj luči! — mu je velel neznanec.

— Ne vem, kje je stikalo — mu je odgovoril tiho. Zdal mu je bilo že vseeno. Vedel je dobro, da je to policija. Pozna se to. To spozna tudi človek, ki ni imel nikoli opravka s policijo.

Roka je našla stikalo in prižigala luči.

Inspektor Křiž je mirno motril svojega moža. Nekaj mu je govorilo, da je to morilec. Ne samo nemirni obraz in izbuljene oči, temveč tudi obleka, zamazana, oguljena in bela od zidu.

— Ali veste, kdo sem? — je vprašal smeje.

— D-da, policija.

— Išcem moža, ki je tu na ulici streljal. Ali ste vi tisti?

— Ne...

Inspektor je namršil obrvi, rekoč:

— To vam ne bo nič pomagalo, svoj zločin bo-

ste itak priznali. In nasmehnil se je. V duhu je že videl debele naslove jutrišnjih časnikov »Morilec zasaden pol ure po zločinu. Uspešno delo našega najposposnejšega detektiva«.

Ozrl se je po sobi. Zagledal je zadaj še ena vrata, ošinil je s pogledom morilca in ko je ugotovil, da ta mož ne more pobegniti, je stopil k njim in na vso moč sunil z nogo v nje.

Vrata so se na stežaj odprla, toda za njimi je bila tema in tišina. Bil je radoveden ali se ne skriva tam še kdo.

In v tistem trenutku je zagrešil inspektor Křiž usodno napako. Obrnil se je od vrat da bi imel zločinca pred očmi...

— Boste... ni izgovoril do konca, kar je hotel reči.

Nad njegovo glavo je švignil težak krepelj in že je počil silen udarec.

Samokres mu je odletel iz roke in inspektor je klecnil v kolenih. Potem je pa omahnil na eno stran vrat in se zavil z obrazom na tla.

— Povejte mi, zakaj ste ustrelili Arne Büscha?

— je vprašala s hladnim glasom ženska, ki je bila stopila iz temne sobe čez inspektorjevo telo.

Morilec ji je pogledal naravnost v obraz.

Mož, ki je bil udaril detektiva, je stopil za njo.

Ženska je bila brez orožja in bila je povsem mirna. Morilec je dobro vedel, da jo je nekoč že srečal. Na njeno vprašanje ni odgovoril.

— Nočete govoriti? Dobro, nič ne de. Govorili boste pozneje tako ali tako. Vrnili smo se za vas

pravočasno, reči hočem — ne po vas, temveč po listek, ki ste ga našli in ga spravili v svoj desni žep. Sem z njim!

Spomnil se je na listek, ki ga je bil skril pod čevlji. Saj vendar ni bilo mogoče, da bi bila ta ženska opazila njegov maneuver.

— Za noben listek ne vem, — je dejal mirno.

— Lažete v neugodnem trenutku. Ta listek dobim Ne pozabite, da stojite na pragu ječe zaradi umora ali pa nad lastno krsto. Kakor hočete.

Te besede je izgovorila tako, da ni prav nič dvomil, da misli resno. Privlekel je listek iz žepa in se ozrl nanj. Ni pa mogel prečitati drobnih črk, opazil je samo značko Bz 11.

V naslednjem hipu se mu je pa posvetilo v glavi. Spomnil se je na konec vojne, ko je kot pilot sedel v težkem bombardierju Amiot 121. Še preden se je dvignil z berlinskega letališča, je prispel krasen avto značke CD in iz njega so izstopili ženska in dva moža. Povelje se je glasilo, da mora leteti sam. Tedaj mu je bilo pa izročeno novo povelje vojnega ministristva, da ga bo to dekle na poletu spremljalo.

In v tisti noči je bilo neprevidno izgovorjeno: — Ne pozabite — Bz 11!

Seveda, ženska s posebnim poslanstvom kakor on. Amiot 121, nočni bombardir z dvema motorjema Hispano — Suiza po 860 HP in s hitrostjo 420 km, ni priletel na cilj, sestreljen je bil na francoski meji.

Prebudil se je v bolnici in zaman je vpraševal po svoji spremljevalki.

— Ubila, — so mu odgovarjali.

Ženska, ki je z njim preživela katastrofo Amiota 121 — ženska s posebnim poslanstvom, značka Bz 11 in ženska, stoječa zdaj pred njim in mirno kadeča cigareto — je bila ena in ista.

— Bz 11! — je zašepetal presenečeno. Zdrznil se je.

— To zadostuje, da ne pridete policiji v roke. To zadostuje za grob — je dejala suho.

— Bz 11 — 12. december 1917. Berlin — bombardier Amiot 121, — je šepetal.

Naglo je dvignila glavo in stopila k njemu.

— To ni mogoče! — je zašepetala, — kako ste prišli sem?

— Centrala me je poslala ubiti Arne Büscha. Stori sem to strašno glupo — to je bil prvi umor v mojem življenju, — je zašepetal z drhtečim glasom.

— Centrala me je poslala ubiti Arne Büscha.

— Arne Büsch je sodeloval s pisarno ministristva narodne obrambe in nočjo bi bil moral izročiti ministristvu načrte ter izdati vse omrežje.

Komaj vidno so ji zadržetale ustnice v kotičku. Neverjetno se je znala obvladovati ob taki presenetljivi vesti.

— O tem, da smo mi tu, niste niti slutili? — je vprašala.

— Rečeno mi je bilo samo, da ste neke v tej ulici in zanašal sem se na to, da mi boste pomagali. Bilo je samo naključje, da sem vas našel.

Zasmejala se je.

— In bilo je strašno naključje, da vas niso ubili. Inženir je bil nezadovoljen, da nisem zapovedala, da bi vas ubili.